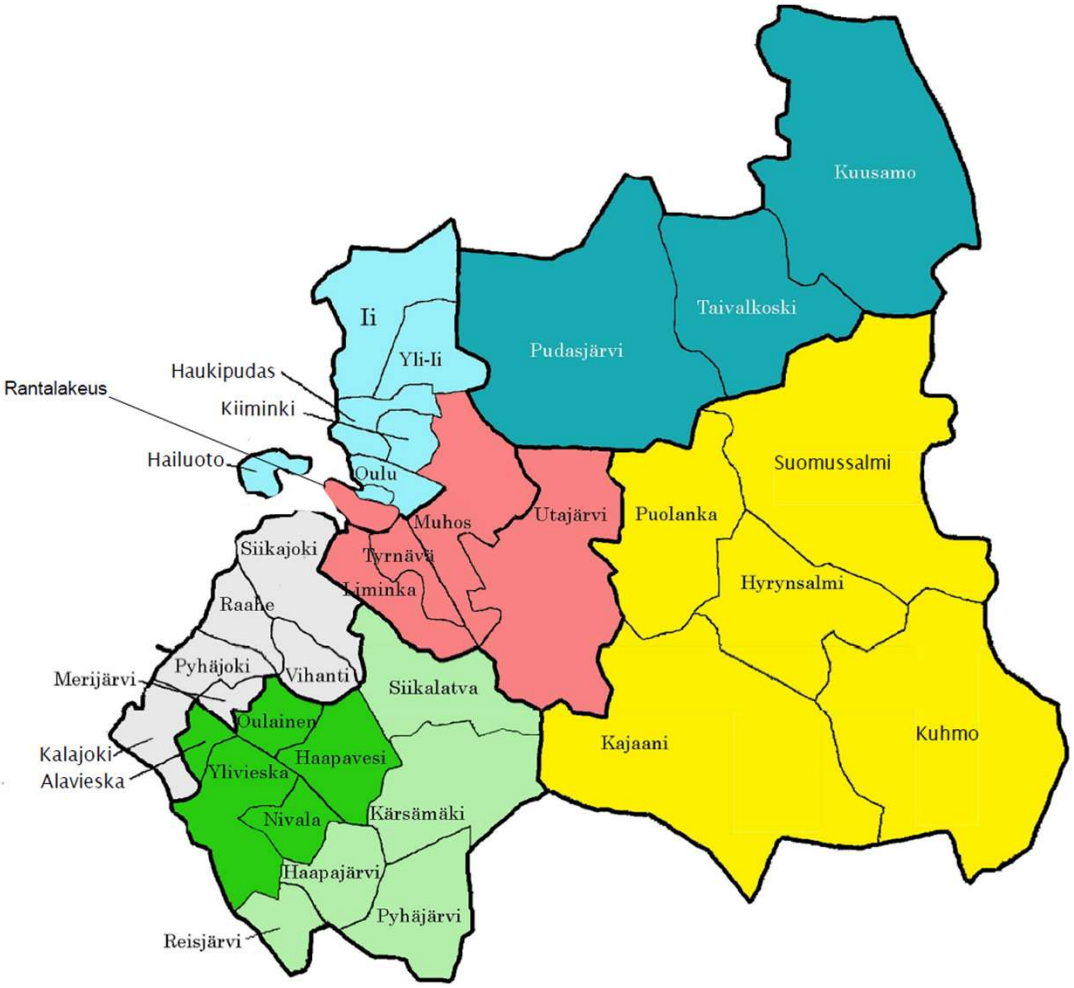
SPR:n Oulun piirin ruoka-avun valmius poikkeustilanteessa

Pohteen järjestöfoorumi
17.11.2026

Tuula Sundman
asiantuntija, Ruoka-avun koordinaation kehittämishanke (STEA) 2024-2026
Suomen Punainen Risti

Pia Jylänki
terveydenhuollon suunnittelija
SPR Oulun piiri

SPR:n Oulun piirin ruoka-avun valmius poikkeustilanteessa

- Punaisen Ristin mandaatti ja erityisrooli
- perustehtävät häiriötilanteissa
- Ruoka-apu osana kokonaisvalmiutta
- Ruoka-aputoiminta
- Ruoka-apuverkostot
- Ruoka-aputoimijoiden rooli poikkeustilanteessa
- SPR:n ruoka-avun valmiutta tukevat asiat
- Kokemus ruoka-avusta
- Häiriötilanteisiin varaudutaan säännöllisellä toiminnalla

Punaisen Ristin mandaatti ja erityisrooli

Suomen Punaisen Ristin rooli perustuu lakiin ja asetukseen.

Kansainvälisesti Punaisen Ristin erityisasema perustuu sodan uhrien suojelemiseksi solmittuihin neljään Geneven yleissopimukseen vuodelta 1949 ja niitä täydentäviin kolmeen lisäpöytäkirjaan vuosilta 1977 ja 2005.

Sen erityisenä roolina on tukea ja avustaa maan viranomaisia niin rauhan kuin sodan ja aseellisten selkkausten aikana ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Suomen Punaisen Ristin tarkoitus (mm.):

- **kaikissa oloissa suojella elämää ja terveyttä sekä puolustaa ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia**
- pelastaa ihmishenkiä kotimaassa ja ulkomailla
- **auttaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevia** inhimillisten kärsimysten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi
- edistää kansalaisten keskuudessa **yhteisvastuuta ja auttamismieltä**
- edesauttaa **vapaaehtoistoimintaa** ihmisten auttamiseksi

Tarkoituksensa toteuttamiseksi järjestö (mm.):

- ylläpitää ja vahvistaa auttamisvalmiutta ja harjoittaa humanitaarista avustustoimintaa
- ylläpitää ja vahvistaa järjestön valmiutta
- harjoittaa ja kehittää osaltaan terveyden, hyvinvoinnin, turvallisuuden ja pelastustoimen vapaaehtoistoimintaa

Punaisen Ristin perustehtävät häiriötilanteissa

Johtaminen

Vapaaehtoisten vastaanotto / toiminnan koordinaatio

Hätämajoitus *

Tarvikejakelu*

Muonitus*

Vaatetus*

Käteisavustukset*

Psykososiaalinen tuki, avun tarpeessa olevien kohtaaminen*

Ensiapu*

Terveydenhuollon tehtävissä avustaminen

* Muutkin järjestöt tekevät näitä

Suojelu
- Ohjaus ja neuvonta
- Suojeludialogi

Perheyhteyksien palauttaminen (Restoring Family Links)

➢ Humanitaariset tukipisteet (HSP)

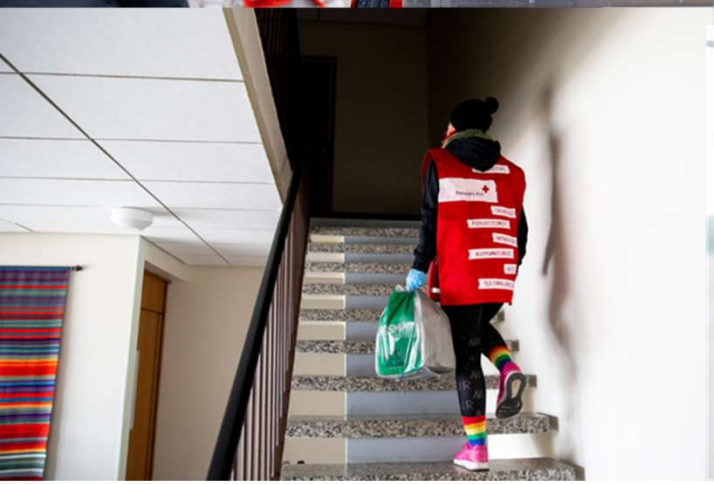
Vaikuttamistyö

Ruoka-apu osana kokonaisvalmiutta

Ymmärrys, tieto ja taito
Koulutetut vapaaehtoiset ja työntekijät
Tilat ja kalusto
Tilannekuva ja kontaktit
Verkostot

→ Valmiussuunnittelu
→ Toimintamallit
→ Sopimukset
→ Harjoittelu
→ Yhteistyö

Punainen Risti

Ruoka-aputoiminta

- Yhteisölliset ruoka-aputapahtumat
- Ruokajakelu
- Muonitusryhmät ja hälytysryhmät

”Jokainen ruoka-aputapahtuma on valmiusharjoitus”

Kuva: SPR, Joonas Brandt

Ruoka-aputoiminta

Avunsaajalle

- Kriisinkestävyyden vahvistaminen
- Perustarpeen täyttäminen

Toimijalle

- Merkityksellinen vapaaehtoistehtävä
- Logistiikkaosaamisen lisääntyminen
- Organisointikyky
- Yhteisö – Henkinen kriisinkestävyys
- 2400 SPR:n vapaaehtoista v. 2024

Kuva: SPR, Joonas Brandt

Hävikkiruokaterminaaliverkosto:
Oulu Prikkakeskus

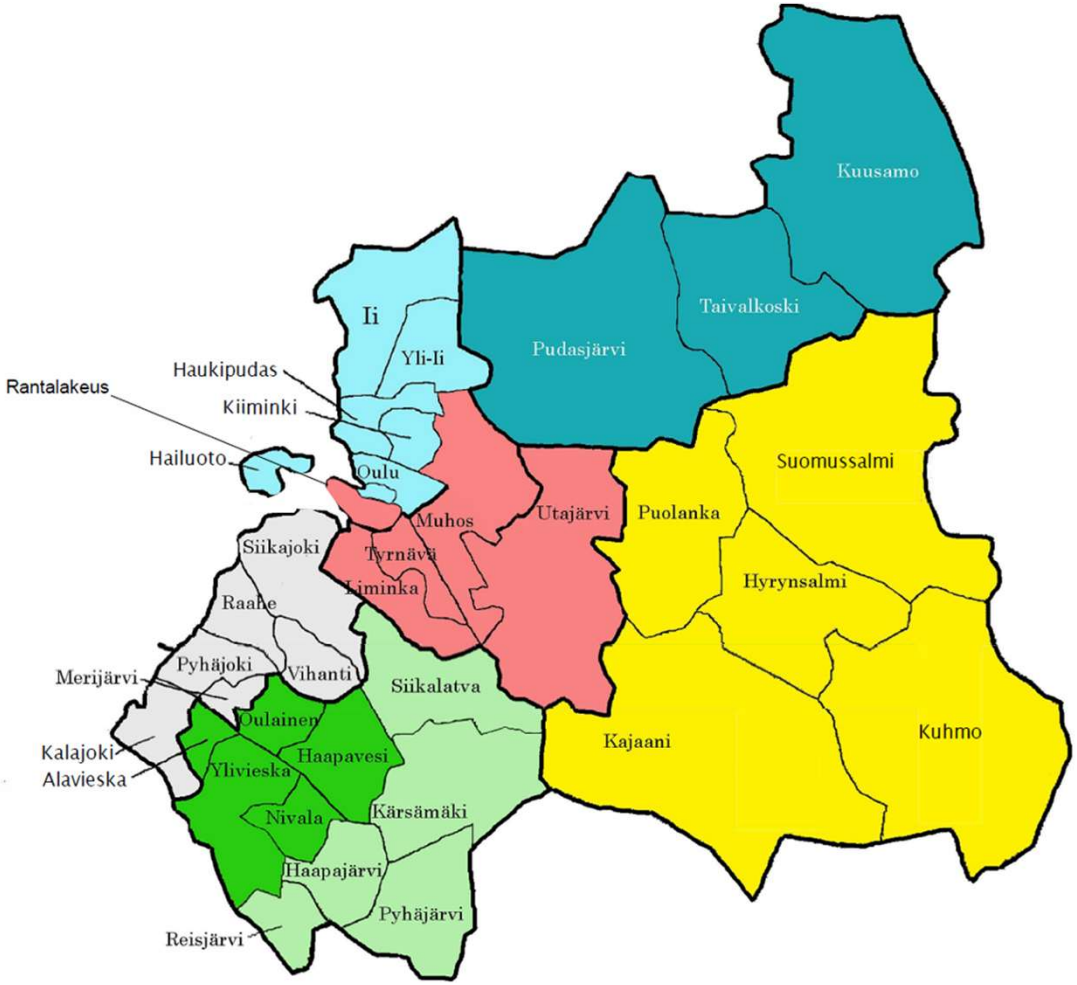
Prikkakeskus vähentää ruokahävikkiä, lisää oululaisten hyvinvointia ja luo mielekkäitä työmahdollisuuksia. Se tukee toiminnallaan heikoimmassa asemassa olevien osallisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä.

Prikkakeskuksen toiminta on siirtynyt Oulun kaupungille 1.1.2026 alkaen. Yhteistyössä mukana Oulun seurakuntayhtymä, ODL ja Diakonissalaitos.

Ruoka-aputoimijoiden rooli poikkeustilanteessa

- Suuri joukko SPR:n koulutettuja vapaaehtoisia Pohteen alueella
- OHTO_ryhmät Oulu, Pudasjärvi ja Kuusamo
- Paikallinen tuntemus (SPR osastot)
- Valmiudet ottaa vastaan suuria ruokalahjoituksia ja pakata ja jakaa ne nopeasti eteenpäin asiakkaille
- Kokemus poikkeusolojen toiminnasta
- Oma kalusto ja osaaminen kenttämuonituksen toteuttamiseen
- Valmius ottaa vastaan uusia vapaaehtoisia
- Monitaustainen vapaaehtoisjoukko

Punainen Risti

SPR:n ruoka-avun valmiutta tukevat asiat

- Koulutetut, sitoutuneet vapaaehtoiset
- Johdettu toiminta
- Arvoihin ja periaatteisiin nojaava toiminta
- Monitaustainen vapaaehtoisjoukko
- Säännöllinen harjoittelu
- Järjestön omat valmiusharjoitukset
- Kokemus heikoimmassa asemassa olevien kohtaamisesta
- Oma kalusto

Punainen Risti

Kokemus ruoka-avusta

- SPR:llä on kokemus EU-ruuan jakeluista, tavaran vastaanotto, varastointi ja pakkaaminen sekä jakelu asiakkaille, 150-300 kassia/ jakelu
- Kokemus poikkeusolojen ruoka-avun toteuttamisesta (korona)
- Kokemus suurtenkin ruokalahjoitusten jakelusta asiakkaille esim. pizzalahjoitus Oulu ja Pudasjärvi
- Kokemus EU-maksulahjakorttien jakamisesta yhteisöllisissä ruokatapahtumissa
- Koulutukset tukevat vapaaehtoisten toimintaa, esim. hygieniapassi, ea-koulutukset, ensihuollon koulutus

Punainen Risti

Häiriötilanteisiin varaudutaan säännöllisellä toiminnalla

Kastellin ruokajakelu

- 2 x kk
- Vuokratila kirkolta
- Joka kerta lämmin ruoka kenttäkeittimellä/lahjoitus Prikasta + kahvilatoiminta voileipiä, pullaa, vihanneksia
- Asiakkaita ollut syksyllä 100-140/ kerta
- Vapaaehtoisia noin 15 joka kerta

Toppilan ruokajakelu

- 2x kk
- Vuokratilat
- Kahvilatoiminta
- Asiakkaita 80-100/kerta
- Vapaaehtoisia noin 10/ kerta

Ystäväkahvila Oulun osaston tiloissa Kainuuntiellä

- 2 x kk
- Ystäväkahvila ja
- Terveyspiste
- vierekkäisissä huoneissa (lämmin ruoka ja kahvit maksuttomasti)

3. Yhteiskuntarauhan ylläpito

SUOMESSA HUOLTOVARMUUSTYÖ PERUSTUU JULKISEN, YKSITYISEN JA KOLMANNEN SEKTORIN YHTEISTYÖHÖN

Kunta ja hyvinvointialue

1. Ymmärrys: olen osa valmiuden kokonaisuutta

Paikallinen verkosto

Verkostojen yhteistyötä tarvitaan valmiussuunnitelman jokaisessa vaiheessa. Ne mahdollistavat valmiustilanteissa sen, että iso määrä osaavia vapaaehtoisia saadaan hälytettyä esimerkiksi veden jakeluun tai muonituksen järjestämiseen. Yhteistyöllä varmistetaan se, että ruoka-apua on saatavilla siellä, missä sitä tarvitaan mahdollisimman tehokkaasti.

Ruoka-avun parissa toimiva henkilö

Autan ruoka-apua tarvitsevia kahdesti viikossa lajittelemalla syömäkelpoisia vihanneksia jaettavaksi.
Tehtävä on tärkeä minulle ja hyödyttää muita.
Kuntani valmiustoiminnasta vastaava ottaa yhdistykseemme yhteyttä, jos häiriötilanteen sattuessa tarvitaan ruoka-aputoiminnan kokemusta ja neuvokkuutta.

2. Osallisuus: Osaamistamme hyödynnetään valmiutta vaativissa tilanteissa